

eum tantū p̄ fidelibus fecit. **Exēplū** etiāz habemus in centurione. cui pro salute fui deprecanti finaliter responsū fuit. **Vade et sicut credidisti. fiat tibi.**

Feria sexta post cinerum.

Audistis quia dicitū ē antiq̄s. diliges primum tuū. 2 odio habebis inimicū tuū. **Ego autē dico vobis. Diligite inimicos vestros math. v. p̄** Cōsueuerūt artifices ponē h̄ op̄ opari per qd̄ magis lucz̄ expectat̄: s̄ maioris lucz̄ et meriti ē diligere inimicūz̄ q̄ amicūz̄: igr̄. **Un̄ mgr̄. iij. Iniaz̄ di. xxx. q̄rens illā q̄stionē. An pot̄ sit pluriſ q̄ meriti diligere inimicos q̄ diligere amicōs. determinat qd̄ maioris meriti ē diligere inimicū q̄ amicū. qd̄ p̄bat̄ auctē saluatoris Math. vi. Si dimiseris hoīb̄ p̄cā coz̄ dimittetur et vobis p̄cā v̄ra Si v̄o nō dimiseris. nec p̄r̄ vester dimittet p̄cā v̄ra. Et cōcludit ex his v̄bis dicēs. ecce h̄ habet qd̄ p̄taraum. s̄z̄ maioris meriti ē diligere inimicū. et b̄n̄facere ei. p̄ istū q̄ nihil mali nob̄ bis fecit. vt si fiat argumētūz̄. Om̄s dilectio p̄ quā dimittit̄ peccata ē maioris virtutis q̄ illā p̄ quā nō dimittit̄ur peccata. s̄ p̄ dilectōez̄ inimicōz̄. dimittit̄ur peccata. vt dicit̄ ē. et nō p̄ amicōz̄. q̄ nō soluz̄ diligere debemus amicōs 2 primos iuxta dicta antiq̄uoz̄. s̄ etiā inimicos qd̄ mādat̄ dñs in v̄bis p̄ thēmate assumptis. **Quēnt̄ v̄rū ex illo p̄cepto om̄s teneatur ad diligēdū inimicos. Et videtur qd̄ nō. Nā volūtas n̄ra debz̄ esse cōformis volūtatī diuine. s̄ de odu illos qui inimicitā tenēt. Un̄ ps. In quos odio habui. Cōtra diligite inimicos v̄ros R̄ndit̄ sanct̄ tho. sc̄da sc̄dē. q. xxv. ar. viij. Qd̄ dilectō inimicōz̄ tripl̄r̄ pōt̄ cōsiderari. vno mō vt inimici diligāt̄ in q̄ntū sunt inimici. et h̄ ē pueruz̄ et caritati repugnās. s̄z̄ qd̄ vn̄ diligat̄ aliquē fm̄ vicū et malūz̄ qd̄ fecit ei. qz̄ sic diligeret̄ aliquis malū alteri. Et h̄ ē qd̄ vult̄ mgr̄. iij. sen. di. xxx. iux̄ finē querēs illā q̄stionē. **Cur dñs p̄ceperat diligere inimicos math. v. Cū alibi precipiat odio h̄re parēs et filios. qz̄ dixit luc. xiiij. Si q̄s venit ad me. et nō odit̄ p̄z̄ suū 2 m̄rem et vxorē. filios fr̄es et sorores. et animā suā. nō pōt̄ me cōdiscipulus. Ad q̄ ibi dez̄ dicit mgr̄. duo esse diligēda in boie. s̄z̄******

naturā et vtutes. **Viciū v̄o et p̄cā ē odio habēdū. Et postea dicit̄. qd̄ parēs in q̄ntum mali sunt odiēdi. et inimici diligēdi in quā tuz̄ boies. Q. Secūdo vt odias malūz̄ culpe in eis. Nā qui diligit iniquitatē odit aīaz̄ suaz̄. fm̄ ps. Diligere em̄ bonū p̄ximū et odire ei⁹ malū. ē recta dilectio et p̄fectum odiū. quia ambo ab eodē fonte caritatis p̄cedūt. p̄pter qd̄ idē p̄beta postq̄ dicit̄. In quos odio habui addit̄. **Perfecto odio odere illos. vbi glo. dicit̄. Perfectū odiūz̄ est. primum diligere fm̄ naturā. et odire eius culpā et penā. Terno vt in oib̄. p̄sp̄ris que salutem eoz̄ p̄mouēt. congaudeas et in oibus nēc̄is ad v̄re sustentatōz̄ loco et tpe nēc̄itatis eis subuenias in q̄ntū possunt nisi talis estz̄ inimicus fidei et ecclesie tūc fm̄ quos dā nō tenetur sibi hō in casu nēc̄itatis optare bonū t̄pale si timet eū in malicia sua corforari. nisi firmiter crederet eū ex hoc bono meliorādum. vel ad fidē cōuertēdū. Meli⁹ em̄ ē qd̄ talis moriatur corpaliter. q̄ ecclesie et fidei mala inferat. et p̄ tale bonū in malo cōforceatur. **R. Sed dicerēs quōd possūz̄ inimico me p̄sequēti indulgere. ita qd̄ nō odia ei⁹ vitā et naturā. R̄ndet̄ aug. triplicem mō. Primo in f̄mone plimoz̄ martirū ostēdens. pleuissime homo possis diligere inimicū. et ei indulgere. Om̄ i dilectōe inimicōz̄ nō tēptat̄ hō a ieiunio nō ab abstinentia. nō a vigilia: nō a came nō ab induitōe vestrū. nō p̄cipitur sibi vt̄ oret multū in ecclesia nec vt̄ vigilet. Un̄ ibidē aug. dicit̄. **De diligēdis inimicis fr̄es karissimi. null⁹ vn̄q̄ in veritate poterit se excusare. pōt̄ mult̄ aliquis dicere. nō possūz̄ vigilare. nūq̄d pōt̄ dicere. n̄ possūz̄ amare. pōt̄ dicere. n̄ possūz̄ res meas totas paup̄ib̄ dare. et in monasterio deo fūire. omnia illa p̄ter hoc qd̄ nō possis amare credo tibi. Unde ibidē aug. inquit. **Et si dixeris qz̄ nō possūz̄ a v̄no. vel a canibus abstinere. credimus tibi. Si autē dixeris qd̄ non possis in te peccantibus indulgere. omnino non credim⁹. quia nulla nobis remanet excusatio. dum non d̄ celario. s̄ de corde istam. elemosinā iubemur implere. **Secunda responsio est eiusdē aug. ibidē querentis a te. Dic mihi christiane. fecisti aliqua peccata contra deum. Et dices qd̄ sic. postmodū quent a te. Dic mihi qd̄ mai⁹ est p̄cā. vel p̄cā qd̄ fecisti contra************

deū. vel peccatum quod fecit homo cōtra te
Et dicit recte respōden do q̄ maus est pec-
 catū illud qd̄ fecisti cōtra deū. per hoc qd̄ ē
 infinitū. cū offendisti p̄sonaz infinitā q̄ il-
 lud peccatū qd̄ in te fecit hō. per hoc qd̄ est
 finitū cū offenderit personā finitā. vñ ibidē
 ait. **S**i diceret aliq̄s tanta mala me inimic⁹
 cepulit sustinere vt cū nulla rōne possum di-
 ligere. **A**tēdis igr̄ quid tibi fecit hō. et non
 atēdis qd̄ in fecisti deo. si cōsciā tuā dili-
 genter discaris et inq̄ris: sine vlla cōpensa-
 tione maiora tu peccata cōmisisti in deo: q̄
 in te cōmisit hō. **E**t qua frōte vis. vt tibi de⁹
 dignetur dimittere multū. cū tu nō acq̄scis
 dimittere par. **T**ertia r̄sio est eiusdē. qz̄ eti-
 am querit a te hūte inimicū. qd̄ poti⁹ velis
 in illa vita hūte bonū vel malū proculdubio
 iudēs q̄ bonū. si ergo vis habere bonū. de-
 bes peccare inimico. quia in odiendo imi-
 cum facis malū anime tue. sed indulgendo
 facis malū corpori tuo. **U**bi em̄ corp⁹ iū-
 staret lete: anxiat̄ur quando videt inimicū.
 et si anxiat̄ur: dolet. cōnstat̄ur. patitur. qz̄ q̄
 aliuz̄ in corpe p̄sequitur: prius ip̄e in corde
 p̄secutōnem sustinere cognoscit. **E**x his cui⁹
 libet dicēti q̄ non possit indulgere inimico
 obuiatur. q̄ contra rōnem loquitur. **S**i
 diceret quis. videtur q̄ nō debeat remitte-
 re nec indulgere inimico in me peccatū. nī
 si satisfaciat mihi de iniuria illata. quia fm̄
 augu. **N**ō dimittur peccatū nisi ablatū re-
 stituatur. **D**ico q̄ hō cui iniuriatur et q̄ inu-
 riam passus est: statū tenet petēti veniā di-
 mittere cordis ran̄ corē. **P**ro quo sciendū q̄
 ex iniuria illata solent in homie ma oriri. s.
 ran̄cor in affectu. signū rācoris in effectū. et
 actio cōtra iniuriam. **P**rimū tenet hō statū
 dimittere petēti. et nūq̄ in corde suo tenere.
 mathei. xvij. **S**ic pater meus celestis faciet
 vobis. si n̄ remiseritis vnusquisq̄ fratri suo
 de cordibus vestris. **S**ecundum. s. signum
 ran̄coris in effectū tenetur etiā hō dimittere
 petenti veniā. et satisfacere volēti inq̄ntum
 pōt: nec etiā opiet. q̄ q̄s ledenti tātam fami-
 liaritatem exhibeat. sic añ fecit. s. sufficit si
 bi signa cōmunia q̄ directe ordinātur ad vi-
 tam etēnā habēdam nō negare. **S**ic et dñs
 remittit pato satisfacere. **D**e hoc pot̄ in illi⁹
 gū illud qd̄ dicit luce. xvij. **S**i reuersus fuerit
 ad te aliquis dicēs. p̄ueniet me: dimitte illi.
Tertū. s. accidēt cōtra iniuriam non tene-

tur dimittere: nisi ille restituat. vel q̄tum ad
 rei ablatōem vel fame quantū potest. qz̄ tā-
 lis salua caritate pōt cōtra talē in iudicio a-
 gere. et qd̄ suū est repetere. **Q**uantū nunc ad
 cōtinuatōem et declaratōem euāgelij habi-
 tum ē in priorib⁹ de aliquib⁹ virtutib⁹. s. te-
 unio et hūilitate. nūc ne frustremur merito
 q̄lter fundari debēt in caritate videam⁹. et
 sunt tres partes que notantur in euāgelio
In prima san̄cie affectionis caritas dilatan-
 da. **I**bi. **A**udistis quia dicitur est anuquus.
In secunda pure intentionis sinceritas recu-
 tanda. **I**bi. **A**tēdue ne iustitā vestrā zc̄.
In tertia pie subuentiois largitas ordinā-
 da. **I**bi. **C**um ergo facis elemosinam zc̄.

Quantum igitur.

ad primam partem ad lueriam est sciendum
 q̄ hoc qd̄ dicit odio habebis inimicū tuū.
 nō est verbū legis. qz̄ hoc in lege nō scribit̄.
 s̄ est interpretatio iudatec̄ exposuōis. qui di-
 ct̄ ē: q̄ em̄ qd̄ nō erat in lege p̄hibuit̄:
 erat eis cōstitutum. **M**oraliter ē notā-
 dum q̄ volēs meritorie laborare: incērio sui-
 dat sua opa sup̄ sincerā caritatē. vt neminez
 odio habeat: s̄ tam amicū q̄ inimicū p̄pter
 deū diligat. **N**ā vt p̄bs dicit. viij. et̄. q̄ na-
 turaliter vnūquodq̄ diligit suū simile. **C**ū
 ergo q̄libet hō sit eiusdē ip̄ei cū alio et si-
 milis in natura: d̄z̄ ex natura cōsimilim bo-
 minem diligere. et nullum odire vel ledere.
Ad qd̄ inducit nos natura. **L**egit̄ in nau-
 talib⁹ de qd̄a aue nomine arpia q̄ est auis fe-
 rocissima habēs vultu similit̄ hominis: q̄ si fe-
 roitate aliquē homiez interfecerit: vidēs se
 habere eius similitudine: magis dolet. **M**ul-
 te magis hō rōne p̄dius dolore d̄z̄ se lesisse
 verbo vel facto sibi similit̄ et magis xp̄ianū.
 cū sit cōmēbrū suū. **D**ebem⁹ ergo nos inui-
 cem amare. iux̄ illd̄ Job. xv. **H**oc est p̄ceptū
 meū vt diligatis inuicem. **E**t q̄ maxime de
 beamus inimicum diligere. **E**t hoc prop̄ter
 ma. scilicet prop̄ter
Debium perouendum.
Etiam premium consequendum.
Damnationis periculum euadendum.
Primo enim debemus inimicos diligere
 prop̄ter debium perouendū. **D**uplex em̄
 in hoc habemus debium. scilicet p̄ceptū
 sic̄ hic p̄z̄. qd̄ p̄ceptū na generaliter obliga-
 toriū est. q̄ ab illo nullus se excusat. e potuit

Unde augu. in sermone de martinibus dicitur. De diligēdis inimicis fratres carissimi. nullus vnq̄ i vitate se poterit excusar. Itē de bitum cōmissi delicti. Statuit nāq̄ dñs nobis hāc legē iustitiae vt si volumus p ipse dimittat nobis debita nostra: dimittam⁹ nos pri⁹ inimicis nostris debita sua. Et vt ista lege nos p̄prio ore cōstringeremus. posuit b̄ in quita peccatōe orōnis dñice: vt. s. sibi quotide dicremus. Dimittite nobis debita nostra sicut et nos dimittimus 2c. Super quo verbo dicit enī. sup matheū. Cū qua fronte orat. qui inimicitia seruat aduersus altera. a quo forsūā lesus ē. Sicut enī ipse orās mentitur. dicēs remitto. et non remittit. sic etiā a deo petit indulgētiā et nō illi iudicetur. Propter hoc posuit dñs similitudinē de seruo nequā. q̄ debebat decē multa talento: et in accepta ḡtia remissiois a dño suo noluit centū denarios dimittē cōseruo suo vbi pabolā sic cōcludit. Sic et pater me⁹ celestis faciet vobis. si non remisistis vnusquisq̄ fratri suo de cordibus vestris. math. xvij. Scđo debemus inimicos diligere. p̄pter eternū p̄miū concedendū. Unde augu. Diligere inimicos ē grādis labor in hoc seculo: s̄ grāde p̄miū in futuro. q̄ per amorem inimici efficietis amī⁹ dei. Et sic dicit hic saluator. nō solū efficietis dei amī⁹: s̄ etiā filius. s̄ filijs debetur hereditas. Ideo qui p̄pter deū diligit inimicos. p̄miū p̄sequitur eternū. Hoc maxie ostenditur nobis in beato stephāo. Qui qñ fletis genibus pro lapidantibus inimicis exorauit vidit celos apertos. et ibm stāte a dextris virtutis dei. et sic statū obdormiuit in dño. sicut b̄ actū. vij. Tertio p̄pter piculum euitādū. quod quidē est duplex. s. ipsals odij. et eterni sup̄plij. qui ei odit habet in mente letale vulnus. et gerit in corde tenebras peccatōz. Unde i. tob. ij. Qui odit fratrem suū homicida ē. et in tenebris est. et in tenebris ambulat. et nefas quo vadit. q̄ tenebre obcauerūt oculos ei⁹. Ideo augu. dicit notabile verbū sup̄ ps. Sic puta maliciā eē q̄si ignē. Nā si vis aliqd̄ incedere: ignis pri⁹ ardet. nisi enī ardeat nō incedit. Ita et si malicia peccat ex te qd̄ vastat te vtiq̄. Qd̄ alteri nō noceat si en p̄t. qd̄ aut̄ tibi noceat fieri nō p̄t. p̄pter qd̄ mouet in quodā scimōe. di. frenate irā q̄ vos stimulat ad vidiētā. Ita enī scorpio ē

Si igr̄ te vis vindicare de inimico tuo: ad ipaz irā tuā te cōuerte. q̄ ipa ē inimica tua q̄ occidit aiaz tuā. Aliud piculū est. si inimicos nō diligim⁹. supplicū. s. eternū acquirimus. Unde. i. tob. ij. Qui non diligit matrem in morte. Omnis qui odit fratrem suū homicida est. Et scitis qm̄ omnis homicida non habet vitā eternam in se manentem

Secunda pars in

qua saluator nos docet in operibus nostris habere sinceritatē rectitudinē intētionis. in hoc q̄ dicit attendite. Ira p̄z et se. Et moraliter est notandum q̄ opa nra possunt esse in triplici differētia. Sūt nāq̄ qdā opa tam bona q̄ male fieri nō possunt: vt amare deum. Alia sunt opa tā mala q̄ nō possunt bene fieri. vt deū blasphemare in eum iadulcerari 2c. Alia sunt indifferēter q̄ bñ et male fieri possunt: vt ieiunare iorare. et elemosinas dare: que si fiūt ad honore dei et p̄pter deū sunt bōa et meritoria. Si vō in fauore seculi: puta p̄pter pōpā iauaritiā et similitudēz vel laudē vel huiusmodi: l3 opa in se sunt bona. tñ q̄ nō bñ fiūt. s. recta intētiō: sunt vana et demeritoria. Vñ qdā sapiēs dixit tobā in andree. vt b̄ eē d̄ collusioe detegēda. c. scripta in glo. ij. q̄ deus nō est remunerator nominū. s̄ aduerbioz. hoc ē de⁹ nō remunerat. bonū qd̄ fit. s̄ qd̄ bñ et recte fit. et recta intētiō p̄pter deū. Vñ nō remunerat iudeos q̄ hoc bonū opus fecerūt crucifigēdo xp̄m. vñ nra salus puenit. q̄ hoc non bñ ex iusta intētiōe fecerūt: s̄ p̄pter inuidiā. De⁹ enī eoz interrogat. et nō manū. xiiij. .q. v. si qd̄ in uenisti. Nec cōsiderat qd̄ fiat: s̄ quo animo fiat. xv. q. vi. c. i. in fine. vñ vsus. Quicqd̄ agūt boies intētiō iudicat om̄s. Et ergo in nostris laborib⁹ non frustreremur meritis: debent opera nostra esse Superius eleuata intentionis rectitudine. Infer⁹ coaptata in corruptōis pulcritudine. Infer⁹ subiugata ex domiatōis celsitudine. Pri⁹ optet opa nra eē sup̄ eleuata 2c. Si cut enī ocul⁹ mēbū dirigat in opando. sic et intētiō facit opa bona tēdere ad finē debitū scilz in deū. Exēplū de balistano. q̄ claudit vñū oculū tenens aliū ap̄tū. vt sagittā recte ad terminū dirigat intētiō. Sic d3 bō in ope suo ap̄ire vñū oculū et claudere alterū. s̄ nō idifferēter. s̄ d3 claudere sinistz oculū. ne in

opere suo aspiciat ad bona temporalia et ad mundū: ne faciat opus suū vt ab hominibus videatur. et acquirat vanā gloriā. qz math. vi. dicit. Si oculus tuus. i. intentio fuerit nequā totū corpus. i. opus tuū tenebrosū. i. sine mēris erit. **Z** Debet em̄ oculū dextrū semper habere apertū ad deū vt oīa faciat propter ip̄m. **S**z ad hui⁹ cōtrarium semp̄ nititur nos habere aduersari⁹ nos. vt in exēplo habet. i. regū. xi. cum dicit. faciā vobis cum fedus: vt etiā oīm vestrū oculos dextros. et ponā vos obprobriū vniuerso israel. Nō sic carissimū. s̄ semp̄ in oībus aspiciam⁹ ad deū exēplo illius boni regis ioseph. q̄ ait. ij. palip. xx. Cum ignoram⁹ qd̄ agere debeamus. hoc solum habem⁹ residui. vt oculos nostros dirigamus ad te. qui es p̄mū et remuneratio nostra. **U**nd̄ et de discipulis dicit mathei. xvij. q̄ leuantes oculos tuos neminem vident nisi solū ih̄m. Sic et nos per continuā vigiliā et sollicitudinē debem⁹ leuare oculos mentis q̄ neminē videam⁹. nec penites neq̄ cognatos nō carnales pp̄i quos: nō autem. nec argētum. non laudem nec bonetē: s̄ solum ih̄m in omnibus operibus nris. **A** Dico sc̄do q̄ optet nos cōterius illatos. et ab omni imaculatos putredine peccatorū. Quia sicut ex vase fetido et imūdo non nisi fetida et corrupta exeunt. sic ex corde corrupto iniquitate nihil p̄gredditur nisi maculātū et ingrātum deo. **J**aco. iij. **E**mūdare manus peccatores. et purificare corda duplices aīo: q̄si diceret s̄m bonauētūrā. **S**i man⁹ vel opa vultus est imūda: studeat p̄r purificare corda q̄ sunt fontalia operū nostrorū principia. **S**ed qui sunt homines qui habeant munda corda. p̄uer. xx. **Q**uis pōt dicere mundū est cor meum. **V**alde em̄ est mirabile et detestabile q̄ toto posse hoīes sic laborāt sollicitē lauare corpus a turpibus. mūdare a vestimib⁹ capita mūdare. a nexis intestina. mūdare a sordibus vestimenta. querere in lectis munda lintheamina. in mensis munda mātia. munda fercula. munda vina. et valde mūda mātia. et q̄ nō curāt habere interius mūdissima corda. **B** Quare multi sunt ypocrite similes sepulchris exterioribus dealbatis: s̄ intus em̄ imputata plenis sicut cadauerib⁹ mortuorum. **M**ulti em̄ cōseruationem bonestaz ostendunt: qui in interioribus iniquitate

inuidia ceteros excellunt. De quib⁹ omnib⁹ dicit math. xxij. **V**e vobis scribe et pharisaei qui mūdatis quod de foris est. int⁹ autē estis pleni rapina et imūditia. et addit. pharisaei ecce p̄r mūda qd̄ est intus: vt fiat qd̄ de foris est mundū. **S**z diceret quis vtrū talis ypocrita vel simulator qui ostendit exteri⁹ bonestatem vel sanctitatem. quā interi⁹ nō habet: peccat semp̄ mortaliter in tali ostensione. **R**ūdit sanctus tho. dicens. q̄ in ypocrita sunt duo. s̄ defect⁹ sanctitatis. et simulatio ip̄i. **S**i ypocrita dicat iste cuius intentio fertur solū ad appetitū: ita q̄ nō curat habere sanctitatem: s̄ solum sanctus vel honestus apparere: sic semp̄ ē mortale. **S**i autē dicat ypocrita ille qui intendit sanctitatem simulare. a q̄ deficit p̄ peccatū mortale. tunc quis sit in peccato mortali ex quo priuat sanctitatem. nō tamē ipsa simulatio ē et peccatū mortale: s̄ cōmūter veniale qd̄ discernēdū ē ex fine. qui si repugnet caritati dei et primi. erit peccatū mortale: puta cū simulat sanctitatem vt falsaz doctrinā seminet. vel vt adipiscat ecclesiasticam dignitatem indign⁹. vel tp̄alta bona in quibus finem constituit. **S**i vero finis intentus nō repugnat caritati: puta cū ab ipsa fide t̄m delectat: erit peccatū veniale. de quo dicit p̄b. iij. q̄ magis dicit vanus q̄ malus. **U**nd̄ q̄n aliquis p̄ bona op̄a q̄ facit ex suo genere ad dei seruiciū p̄uenit: nō q̄rit deo placere: s̄ hominib⁹. simulat rectam intentionem quā non habet: dicitur. **U**nd̄ greg. ypocrite portantes dei intentionē deseruunt sc̄lo. qz p̄ ipsa q̄ que se ager sancta ostendit: nō cōuersionem q̄rit bonim. s̄ aures fautorū. **E**t ita simulat mēda cuer intentionem rectā quā non habet. **C** **S**z quis. an religiosus vel cleric⁹ negligens. et nō viuēs s̄m hūm et tonsuram ex tenore dicat ypocrita. **R**ūdit q̄ habet⁹ sanctitatis: puta religiōis vel clericatus signatū quo quis obligat ad opera p̄fectōis. **E**t ideo cū quis habuit p̄fectōis et sanctitatis autum: intendens se ad statū p̄fectōis intrare. si p̄ infirmitatē deficiat. nō est simulator vel ypocrita dicēdus ex eo q̄ nō ostēdat suū peccatū hūm sanctitatis deponēdo. **S**i autē ad hoc habuit sanctitatis assumptū: vt se iustū ostēderet. p̄pter propriū cōmodū dicitur ypocrita et simulator. **D** **D**ico tertio q̄ oportet opera nostra esse inferna per humilitatem subiugata. **N**on enim debemus

superbire de bonis opib⁹. sed humiliter sub-
iugare. Scitis enim q^o arbores quanto alti⁹
ascendunt. tanto minus fructificat. vt pz de sa-
lice. 2. quanto humiliores. tanto fecundiores.
Sic spiritualiter. quanto homines magis osten-
dunt per superbiam 2. propria reputatione
bonorum: tanto minus in bonis operibus fru-
ctificant. et quanto humiliores sunt: tanto ma-
gis in bonis operibus habundant. eccli. iij.
Quanto maior es humilia te in omnibus
vnde saluari si cupis oportet te hec duo ser-
uare. Primum q^o non facias op⁹ bonu. Sec-
undum q^o facias omne malu. Sic pro nullu
bonum facis quando bona que facis ex hu-
militate non estimas nec ex te. sed ex gratia
dei facta putas. Sic et omne malum facis.
quando vt vilissimuz peccatorem teipm des-
picias. 2. mala omnia non meritis tuis. sed
diuine misericordie te preseruanti ascendis.
Un augu. in li. d. sancta ygmilitate. Omnia
peccata sunt habenda tanq^o tibi dimittantur a
deo. a quibus te deus custodit ne commutentur
S; q^oritur vnu aliquis possit se dicere pecca-
tore. vel peiore latrone. qui in conscio non
est alicui⁹ peccati. Et videt q^o sic. causa hu-
militatis quia vt habet in can. ad ei. di. v.
bonaru meritu est: ibi recognoscere culpa vbi
culpa non est. In oppositu est beatus augu.
xij. q. ij. Cu humilitatis causa meritis me-
tendo efficiens qd euitaras scz peior. Veri-
tas autē ipia in te non est. nisi ita dicens te
peccatorem vt etiaz esse cognoscas. Respō-
der glo. q^o in genere pot quis dicere se esse
peccatorem q^o nemo sine crimine viuit: et re-
cognoscendo in se culpam esse. non peccat
dumodo hoc credat veru ee qd dicit: sed spe-
cialiter dicendo aliquod peccatu de se cui⁹
contrariu credit peccat mortaliter. Sancti g^o
qui se peccatores dicebant putabat h ex ne-
gligētia diuine gracie. q^o b non tā bene la-
borabat: sicut for. e alij qui si tanta fuissent
gratia pdotati. Un scribit ois bonauentu.
de beato francisco. c. de eius humilitate. Qd
cui fratri deuoto talis visio ministrabat ce-
lius. Cu semel idē frater est in comitatu
sancti francisci. 2. ynacum ipo in quadā ec-
clesia defia: seruēti oraret affectu i extasi fac-
tus vidit inter mltas in celo sedes. vna certe-
nis digniore: pcosis ornata lapidib⁹. 2. cu
glia resurgente. Miratus intra se precessi re-
fulgent. a. ibroni. antea cepit cogitare per-

quirere. quis ad illā deberet assumi: audi-
uit inter hec vocē dicētem sibi. Sedes ista
etiam vni⁹ de tuēbus fuit. et nūc humili-
seruatur francisco. Reuersus demū frater ad
se ab oratōis excessu. virū beatum extenuis
prodeūtem: solito fuit more secutus. Cūq^o
incedentes per viam de deo inuicem loq^o
rētur. frater ille visionis sue nō inemor soler-
ter ab eo quesuit. quid de seipso sentiret.
Ad quē humilis xpi seruus. video: ait mi-
hi maximus peccatorū. Cui aut cum frater
diceret ex aduerso q^o hoc nec posset sana cō-
scientia dicere nec sentire subiūct. Si qua
cūq^o sceleratum hominē tanta fuisset dūst⁹
misericordia psecut⁹. arbitror sane. q^o mul-
to q^o ego deo gratioz esset.

Tertia pars in qua

tractatur d larguare pie subuentōis ibi. Cū
ergo facis elemosinam. pro qua notādum
q^o q^o in omni actu mentio duo esse oportet.
scz actus et modus. hinc est q^o primo ponit
modum in debitum vt vitatur. hic aut secū-
do subiūgit actū elemosine debituz. vt ex-
quatur ibi. Te aut faciente elemosinā. Un
est sciendum. q^o vt habetur numeri. x. Pre-
ceptum fuit iudeis. q^o qn populus erat con-
gregandus. q^o fieret simplex clāgoz tubaru
ypocrite aut qn volebant facere elemosinaz
vt viderentur ad iactantia preferēbat huius
modi tubas. E Un ypocrita dicit ab
yper qd ē supra. 2. crisis qd ē aurum. quasi
deauratus de super. Mat. xxij. Ne vobis
ypocrite qui similes estis sepulcris dealba-
tis. Un talis iactantia prohibetur in oib⁹
actibus. et spūaliter i actu elemosine. h. Te-
igitur faciente elemosinā. nesciat sinistra tua
qd faciat dextera tua id ē. humana laus in-
tendeoz tuā nō destruat. Moraliter in hac p-
te bonamur ad actū multū meritorū. s. lar-
gūoz elemosinaz. Naturaliter nāq^o oia que
sunt. nituntur summe sibi benefacere inuicē
et ieiunare. Bonū em fm plm ē supi⁹ dif-
fusiūuz 2 comunicatiū. Nā sol semper il-
luminat. ignis calefacit. aq^o humectat. terra
fructificat. f Cū ergo homo sit melior
oibus his: debet etiam se comunicare in bo-
nis suis. et beneficiū pietatis proximis su-
is ostendere. Nā vt habetur di. lxxvi. Qui
clementiam nō habet. nec indutus est visce-
ra misericordie et lacrimarū. Quis spūalis

fit. i. faciat opera spūalia q̄m̄ ad exteriora n̄
 abimplent legem xp̄i. Et igitur ipeas le-
 gem dei et meraris vitā eternam in xp̄o at-
 tende verbum sapiens. eccl̄i. xiiij. Ante mor-
 tez bene fac amico tuo. 2. fm vires tuas ex-
 porrigens da paup̄i. In q̄bus verbis notā-
 tur tria in actione beneficij. vel largitōe ele-
 mosinarū attēdēda. scz Cōferētis celeritas
 ibi. **Uñ mortē. Accipientis ppinq̄tas. ibi.**
Benefac amico. Patientis necessitas. ibi.
Da paup̄ibus. Attēdam? ergo in bñficio ce-
 leritatē cōferētis. qz scz statim cito 2 libēter
 debet bñficiū impartiri. Nā sicut statim quā-
 do mēbrum ledit. natura ad ei⁹ adiutoriu⁹
 mittit sanguinē ad locū lesionis. et honesta-
 tem sine violentia. Sic homo statim quan-
 do videt indigentia. alterius. sponte celeri-
 ter et libenter debet sibi necessariū subsidiū
 mittere et erogare. Nō ei debet expectare qd̄
 rogetur sed alterius petentēz p̄uenire. Et
 hoc est qd̄ dicit seneca. li. iij. d̄ bñficijs gra-
 tissima sunt inquit beneficia homini fa-
 ciliter occurrentia et facilia vbi nulla mora
 est. nisi in respiciatis verecundia. Sed sic nō
 faciūt qui anteq̄ pauperi petēti denariū offe-
 rant. decies viliuz auerūt. **Idco dicit se-
 neca. Vidi qd̄ nō tulit gratis: q̄ cū precibus
 accepit. Nulla em̄ res carior. q̄ que p̄cibus
 emptā est. Molestū em̄ verbuz est et onero-
 sum. dimisso viliu dicere rogo.** **S** Est
 igitur celeriter faciēdū bñficiū. qd̄ ostēdit
 cū dicitur. **Ante mortē benefac.** mors em̄ se-
 per parata est. Et ideo cū dicitur. ante mor-
 tē inuit qd̄ statim sine dilatiōe in vita sua p̄
 se debet adimplere nō differere post mortē ad
 heredes. qz itaam obliuiscit. nec qd̄ pmitti-
 tur p̄ heredes ad impletur. **Exēplū. beremi-
 ta quidā vidēs i quadā visione multas ani-
 mas in diuersis stantibus. inter alia vidit vi-
 tū vnū sedentēz et ante ip̄m mensaz stantēz
 oibus bonis repletā. et alia mēsa itabat yl-
 tra cū vacua. a quo querēs qd̄ significaret.
 R̄ndit mensa illa que stat an̄ me sunt opera
 misericordie. et alia bona q̄ feci ante mortē
 et illis bonis mō vroz. Mēsa vero post me
 posita: signat. qd̄ cū ad huc viuerē: vroz fi-
 lijs et amicis heredibus meis mādaui: vt
 anime mee in aliquo subuenient. Et ecce
 ad huc stat vacua qz mei oblitū sunt. Et idō
 quidā sapiens. dicit. **Fac bene dū viuis.**
 post mortem viuerē si vis. **Secūdo attēdē-****

da est accipiētis ppinq̄tas. qz ceteris panib⁹
 amicis magis tenemur benefacere etiā p̄pi-
 quis et parentib⁹: q̄ extraneis et remotis.
Hoc em̄ docet natura. Cor ei magis et pu-
 fundit de calore mēbus sibi. p̄ximis sicut
 sunt par et renes. q̄ remotis. sicut sunt ma-
 nus et pedes. Sic etiāz magis p̄ximis q̄ ex-
 neis tenemur benefacere. **Uñ lene.** q̄uis oī
 petēti dare debeas: in beneficio spectātū
 sunt recipiētū mores. animus ab itatio so-
 cietas. et obsequiū nobis ip̄ensa. **Qd̄ em̄ ē**
**cōtra istos qui in cōsideratis moribus an-
 et plus tribuunt bystrionibus et h̄mōi tur-
 pibus p̄sonis. p̄pter malā societate. et inbo-
 nestaz cōuersatōez q̄ honestis et religiosis**
Uñ augu. vt b̄ trāst̄p̄ruic i can. di. lxxvi.
Donare res suas bystrionibus. imanc. id ē
maximū petm̄ est. **P** Sed queritur an
 volens facere elemosinā dbeat habere diffe-
 rentia p̄sonaz. **Et videtur qd̄ nō. xvi. q. i. si**
**cupis. vbi habetur qd̄ elemosina indifferen-
 ter eibus ē faciēda. qz scriptum est. Om̄i**
**petenti te tribue. Cōtra ibidē in glo. Desu-
 det elemosina in manu tua. donec iuenias**
iustū cui des. R̄ndetur vt habetur. elij. di.
quiescamus. Qd̄ eoz qui petūt elemosinaz
aliqui petūt q̄si ex debito. vt p̄dicatores 2
**p̄lati p̄ sustentatione corpis. Vt ei sunt co-
 gniti et cōstat qd̄ tale officiu ē eis cōmissuz**
**sunt recipiēdi. et elemosina est eis dāda rō-
 ne officij. et quasi ex debito als nō. Aliqui**
vero petūt pro nutrimento et sic indistincte
oibus est dāda. nec in his sunt examiādi
qm̄ abraam hospitem se circa oīs ofide
bat. Si em̄ scrutator fuissz circa refugietes
ab se. nūq̄ āgelos hospitiō recepisset. foras
sis em̄ si putasset eos āgelos. s̄ deū cū reliq̄s
repelleret. S; qm̄ oīs recipiebat. suscepit
**et angelos. Non em̄ ex vita eoz quos acci-
 pis mercedē tibi retributumus est deus. sed**
**ex volūate et bonificētia multa. ex mi-
 sericordia et bonitate. Et sic habemus qd̄ oī**
bus indistincte est elemosina dāda. nisi q̄s
prop̄ter securitatem tibi negligat iusticiam
sicut quidā bystriones et meretrices: quib⁹
subirabendum ē: nisi fame moriantur. Et nā
attendend⁹ est ordo caritatis. vt ceteris pa-
ribus pot⁹ debetur bono q̄ malo. et cōian-
guneo q̄ extraneo. Et de illa loquitur ubi
illa auctas dei. desudet elemosina. T
tertio attendēda est patientis necessitas. qd̄

ostenditur cum dicitur pauperi. quanto ei quis est paupior. tantomagis debem⁹ sibi beneficium largiri. *Iuxta illud ps. Dispfit dicit pauperibus. Ista ei est regula euangelica. quam dedit nobis saluator luc. xiiij. dicens. Cum facis conuuiui noli vocare diuites. sed voca pauperes. qui non possunt tibi retribuere. Quod tamen est contra mores mundanorum qui non pauperibus et indigentibus. sed potius diuitibus et potentibus sua comunicant beneficia. ut ea retribuatur. De quibus dicit veritas luc. vi. Si beneficentis his qui bene vobis faciunt. qui vobis gratia. quasi diceret nulla. *Ubi ysa. lviij. Et in epistola hodierna. Frange esurienti panem tuum. dicit frange. id est diuide. non tamen vni sed multis. esuriendi. id est pauperi nihil habenti panem tuum. non alienum de laboribus tuis acquisitum. Non de rapina. furtu. usura. deceptio. ludo etc. Et egenos vagos. non tuos amicos diuites beatos. sed egenos. pauperes honestos. religiosos. magis indigentes. induc in domum tuam. non in stabulum porcorum in locum despectum. *Cum videris nudum. non superbe vestitum operi eum in carne tuam id est primum non desperes.***

Sabbato post Cinerum.

Quomodo sero fac

rum esset erat nauis in medio mari. et ibi solus in terra *Marci. vi. k. P. h. dicit. vij. politico. Quod ars supplet defectum nature. patet. quoniam est de sero deficit lumē naturale. scilicet sol scandela artificialis incenditur ut domus illustrer. *Etiam qui ponderositate corporis naturaliter ascendere nequit. artificialem querit scalam: ut arte ascendat. Sic etiam non valens aquam transire nisi mergatur: nauem intrat mediante qua ad portum deducatur. Sic spiritualiter ubi homini regula naturalis deficit: prouidit de artificiali: ut defectus nature suppleatur. Nam ut habetur extra. de sum. tri. et si. ca. c. firmiter. in glo. *Berni. sup verbo pposito. Deus tria destruxit tpa. scilicet spiritus ante legem. sub lege et tempus gratie. in quibus homines defstructas habuerunt regulas viuendi. In tempore ante legem habebat ius naturale quo regerantur quod consistebat in his verbis. Quod tibi vis fieri mihi fac. quod non tibi noli Sic potes in terris viuere iure politico. di. i. in principio. *Cum autem homo in his deficeret vni****

quisque corrupens viam suam ut dicitur *gen. vi. Delecta omni carne per diluuium: deus hunc defectum naturalem volens subleuare per artem dedit moysi decalogum in tabulis scriptum. ut postea sub lege. quasi sub arte regerentur: que omnia in figura contigebant ut tempore gratie complerentur. *Tunc autem venit plenitudo temporis. scilicet tempus gratie quando sero erat factum venit filius dei solus in terram. id est carnem humanam sumere de virgine. ut omnes de angelis et miseris liberaret: ponens nauem. scilicet misericordiam in mundo. mediante qua quasi artificiali instrumentum ad portum salutis dirigemur dicitur igitur. *Cum sero factum esset. 2. ibi solus in terra erat nauis in medio mari: vel nauis dicitur signat penam que nos de periculis mundi. id est sero huius temporis potest ducere ad portum salutis. *1. Queritur de prima applicacione. an summa dei misericordia: que de se oibus equaliter presentatur nobis per meritum christi. singulariter procedatur. *De qua sententia vni presupponit. et aliud querit. *Supponit enim quod misericordia omnibus equaliter presentatur. *Deinde querit si dei misericordiam singulariter habeamus per matrem christi. *Quod autem supponit. patet per christum dicentem. *Matth. ix. Misericordiam volo et non sacrificium. quasi dicere. misericordiam in vobis desidero. magis quam aliquid bonum opus: cum 2. ego omnium misericordior et plus misericordiam ostendo quam aliquid opus. *Ubi augustinus in quodam sermone. *Sicut fons emanat aquam omnibus recipere volentibus. et sicut sol cum suo radio repletur. ut luceat oibus super terram: et tamen non est ex defectu fontis. si aliqui non recipiant aquam. nec ex defectu solis vel sui radii. si aliquid obstaculum apponatur. ut non relucent cernitibus in domo. sed ex defectu nolentis recipere. seu potentibus obstaculum ut sol non in domo recipiatur. *Sic enim est ex defectu dei misericordie que de se repletur oibus sed ex defectu nolentis recipere eam. *Sed ad quesitum respondendo dicitur quod dei misericordia principaliter datur per christum quasi per originem vni effluit. *dei de per matrem quasi per singularem imperatricem: quod ostendo ex dictis magistri. *sen. iij. di. i. et sui comentatoris bonauenture ibidem ar. ij. q. ij. dicitur quod misericordia dei maxime facta est per incarnationem. scilicet incarnatio facta est per matrem virginem. igitur misericordia facta cum christo. est de maria virgine. *Ubi****************